

Kópia

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Tlmačská cesta 52, 826 45 Bratislava

Odoslané

elektronicky ÚPVŠ

4.9.2024

Podľa rozdeľovníka

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

Výbavuje/linka

Bratislava

ÚVZSR/

Ing. Timea Horosová

03. 09. 2026

OHŽPaZ/15533/46958/2026

Vec

List obciam v súvislosti so Správou o kvalite vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach za rok 2025

V súlade so zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o CHVO“), Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zverejnilo Správu o kvalite vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach za rok 2025 (ďalej len „správa“). Chránené vodohospodárske oblasti sú naše najvýznamnejšie územia, na ktorých sa prirodzeným spôsobom tvoria významné zásoby vôd. Tieto oblasti sa v záujme zachovania prirodzeného výskytu a obnovy týchto významných zdrojov vody pravidelne monitorujú a činnosť v nich sa podriaduje účelu ich využitia.

V poradi už v siedmej správe sú uvedené výsledky monitorovania kvality podzemných vôd a pre oblasti s výskytom vodárenských tokov alebo vodárenských nádrží (ďalej len „VN“) určených na odber pre pitnú vodu aj výsledky monitorovania kvality povrchových vôd. Kvalita vôd bola posudzovaná v súlade s požiadavkami na pitnú vodu napriek tomu, že ide o tzv. surovú vodu odoberanú z podzemných alebo povrchových vodárenských zdrojov na účely úpravy a výroby pitnej vody, ktorá pred distribúciou k spotrebiteľom štandardne prechádza rôznymi procesmi úprav. Cieľom úprav je zaisťiť jej kvalitu a zdravotnú bezpečnosť, ktorá je posudzovaná podľa limitných hodnôt ukazovateľov vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 91/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú ukazovatele a limitné hodnoty kvality pitnej vody a kvality teplej vody, postup pri monitorovaní pitnej vody, manažment rizík systémom zásobovania pitnou vodou a manažment rizík domových rozvodných systémov (ďalej len „vyhláška č. 91/2023 Z. z.“). Vyhláška č. 91/2023 Z. z. stanovuje limitné hodnoty ukazovateľov kvality pitnej vody v mieste odberu vody určenej na ľudskú spotrebu, teda na vodovodnom kohútiku.

Na územiach niektorých CHVO boli v podzemnej a povrchovej vode zistené aj prekročenia niektorých ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré sú vo vyhláške č. 91/2023 Z. z. limitované najvyššou medznou hodnotou (ďalej len „NMH“). NMH je limitná hodnota zdravotne významného ukazovateľa kvality pitnej vody, ktorej prekročenie vylučuje použitie vody ako pitnej vody.

Kvalita podzemnej vody chránených vodohospodárskych oblastí Slovenska v roku 2025 bola monitorovaná v 321 objektoch s frekvenciou 1-krát až 2-krát a na území Žitného ostrova vo vybraných sondách až 4-krát do roka. Vzorčky za účelom hodnotenia chemického stavu boli odoberané v jarnom a jesennom období, kedy by mali byť zachytené extrémne stavy podzemných vôd. Z objektov sledovaných v CHVO bolo celkovo vykonaných 36 948 stanovení ukazovateľov, z ktorých bolo nevyhovujúcich 391 stanovení v 34 ukazovateľov, čo predstavuje cca 1,06 %.

Dôsledkom poľnohospodársky využívaných oblastí v súvislosti s aplikáciou dusíkatých hnojív boli zistené aj zvýšené obsahy dusíkatých látok. Najvyššie hodnoty dusíčanov boli zaznamenané v hornej časti Žitného ostrova.

Telefón +421 2 49 284 111
E-mail timea.horosova@uvzsr.sk

Internet www.uvzsr.sk

IČO 00607223

Využívanie územia záujmovej oblasti Žitného ostrova na poľnohospodárske účely sa prejavuje aj zvýšenými obsahmi účinných látok pesticídov v podzemnej vode, hlavne glyfosátu. Nadlimitná koncentrácia bola namieraná tiež pri ďalších pesticídoch – metylbentazónu, MCPB, chlórmekvátu, lindanu a terbumetonu-desetylu.

Zo skupiny stopových prvkov limitnú hodnotu najčastejšie prekračoval antimón v CHVO Nízke Tatry. Jeho prítomnosť súvisí s utlmenou bankou činnosťou alebo výskytom rudných formácií, ktoré bývajú jeho prírodným zdrojom vo vodách. Na výskyt rudných ložísk sa viažu aj zvýšené koncentrácie ďalších stopových prvkov – arzenu, niklu, menej olova a medi.

Z celkového vyhodnotenia CHVO vyplýva, že najviac prekročení limitných hodnôt bolo zaznamenaných v CHVO Žitný ostrov (najmä dusičnanov, účinných látok pesticídov a ich metabolitov) a v CHVO Nízke Tatry (najmä antimónu a arzenu). Tento stav súvisí nielen so spôsobom využívania daných území, ale aj s vyšším počtom stanovených ukazovateľov a so sledovaním lokálit s environmentálnymi záťažami v CHVO Nízke Tatry. Naopak, v CHVO Horné povodie Hnilca a v CHVO Vihorlat nebolo zistené znečistenie podzemnej vody.

Zo 45 miest so sledovaním kvality povrchovej vody v CHVO bolo celkovo vykonaných 10 758 stanovení ukazovateľov, z ktorých bolo nevyhovujúcich 1741 stanovení v 21 ukazovateľoch, čo predstavuje 16,18 %. Percentá prekročení limitných hodnôt v povrchovej vode sú významne vyššie, ako v prípade podzemnej vody. Najčastejšie sú zapríčinené nadlimitnými hodnotami zaznamenanými pri biologických a mikrobiologických ukazovateľoch kvality vody. Tento zvýšený výskyt súvisí najmä s priamym kontaktom povrchových vôd s okolím (napr. splachy z poľí, vplyv zverí či odpadové vody), zatiaľ čo podzemné zdroje sú prirodzene filtrované podložíom.

Popis územi spolu s presnou identifikáciou jednotlivých monitorovacích miest je možné nájsť vo zverejnenej správe Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky na: <https://www.shmu.sk/sk/?page=2429>.

Opäťovne je potrebné zdôrazniť, že z hľadiska zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi reprezentujú získané výsledky kvalitu surovej vody, ktorú v procese jej dodávania spotrebiteľovi dodávaateľ pitnej vody upravuje. Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je povinný zabezpečiť pravidelný monitoring a splnenie požiadaviek na jej zdravotnú bezpečnosť v mieste dodávania.

Odporúčané a medzné hodnoty pre jednotlivé kategórie surovej vody v mieste odberu pred jej dopravou do miesta úpravy na pitnú vodu vo väzbe na štandardné metódy úpravy povrchovej a podzemnej vody na pitnú vodu určuje vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 636/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch.

V súčasnosti je aj na Slovensku stále populárnejším trendom budovanie vlastných domových studní a zvýšený záujem o ich využívanie na zásobovanie domácností alebo ako doplnkový zdroj vody na akékoľvek domáce účely vrátane jej konzumácie. Obyvatelia, využívajúci vlastné vodné zdroje bez toho, aby si overili ich kvalitu, konajú na vlastnú zodpovednosť. Príjem vody, ktorá nie je zdravotne bezpečná, môže spôsobiť akútnym, neskorým alebo dlhodobým pôsobením poškodenie zdravia resp. byť faktorom prenosu rôznych infekčných ochorení (črevné nákazy ako bakteriálna dyzentéria, vírusová hepatitída A, enterovírusy, parazitarne a iné ochorenia).

V súlade s požiadavkami § 5 a 6 zákona o CHVO prehodnotil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) zdravotný význam zistených ukazovateľov a pripravil zoznam obcí s prekročenými limitnými hodnotami zdravotne významných ukazovateľov kvality pitnej vody v surovej vode (limitovanými NMIH) – Príloha č. 1, a tiež informácie o hľadiskách zdravotných rizík spojených s prekročením limitných hodnôt zdravotne významných ukazovateľov kvality pitnej vody – Príloha č. 2.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a zistené výsledky monitorovania jednotlivých CHVO nachádzajúcich sa vo vašom katastrálnom území, Vám v záujme ochrany zdravia odporúčame informovať dostupným spôsobom (webové sídlo obce, obecná tabuľa a pod.) obyvateľov o možných rizikách, ktoré vyplývajú z využívania nekontrolovaných domových studní a to napriek tomu, že sa nachádzajú na území CHVO.

Blížšie informácie a pokyny k využívaniu a ochrane studní je možné nájsť v materiáli „Zdravá pitná voda z vlastnej studne“ – Príloha č. 3, ktorý je dostupný aj na webovom sídle Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na linku: <https://www.uvzsr.sk/web/uvz/zdrava-pitna-voda-z-vlastnej-studne%20>.

Najbezpečnejším spôsobom zásobovania pitnou vodou a prevenciou pred negatívnymi účinkami vody s nevyhovujúcou kvalitou na zdravie je využívanie pitnej vody z verejných vodovodov, ktorá je kvalitná, zdravotne bezpečná a pravidelne kontrolovaná dodávateľom pitnej vody aj orgánmi verejného zdravotníctva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a vlastného monitorovania kvality pitnej vody u spotrebiteľa.

S pozdravom

MUDr. Mgr. Tatiana Červeňová, MPH, MHA
hlavný hygienik Slovenskej republiky

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky

Príloha:

Príloha č. 1: Zoznam obcí s prekročenými limitnými hodnotami zdravotne významných ukazovateľov kvality pitnej vody v surovej vode (limitovanými NMH).

Príloha č. 2: Zdravotné riziká spojené s prekročením limitných hodnôt zdravotne významných ukazovateľov kvality pitnej vody.

Príloha č. 3: Zdravá pitná voda z vlastnej studne.

Doručí sa elektronicky do obcí:

Báč

Badín

Baka

Banská Bystrica

Bellova Ves

Blahová

Blatnica

Bratislava

Čadca

Čenkovce

Čierne

Demänovská dolina

Dohňany

Dolná Lehota

Dolný Štál

Dunajská Lužná

Dunajský Klátov

Fačkov

Gabčíkovo

Hlivštica

Holice

Horná Potón

Horný Bar

Hrhov

Kópia

Hriňová
Hrubá Bořa
Hubice
Jahodná
Jánovce
Jasenie
Jelka
Kalinkovo
Klenovec
Klokočov
Klubina
Kostolné Kračany
Kráľova Lehota
Kútники
Kysucké Nové Mesto
Lehnice
Liptovská Lúžna
Ľubochňa
Makov
Malachov
Malé Dvorníky
Málinec
Malinovo
Michal na Ostrove
Milošlavov
Mýto pod Ďumbierom
Nová Bystrica
Oľdza
Orechová Potôň
Oščadnica
Papradno
Pašková
Petrovice
Podvysoká
Predajná
Rakša
Rohovce
Rovinka
Staré Hory
Šamorín
Špania Dolina
Štávnik
Tajov
Tisovec
Trhová Hradská
Turnianske podhradie
Veľká Paka
Veľké Blahovo
Veľké Dvorníky
Veľké Úľany
Vlky
Vojka nad Dunajom
Vrakúň
Zemplínske Hámre

Na vedomie:

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
RÚVZ Bratislava hl. m. so sídlom v Bratislave
RÚVZ so sídlom v Čadci
RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede
RÚVZ so sídlom v Galante
RÚVZ so sídlom v Humennom
RÚVZ so sídlom v Košiciach
RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši
RÚVZ so sídlom v Lučenci
RÚVZ so sídlom v Martine
RÚVZ so sídlom v Michalovciach
RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici
RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
RÚVZ so sídlom v Rožňave
RÚVZ so sídlom vo Zvolene
RÚVZ so sídlom v Žiline

Vypracovala: Ing. Tímea Horosová
Vedúci odboru HŽPaZ: Mgr. Milada Eštoková, PhD.
Vedúci sekcie OPZ: MUDr. Katarína Kromerová
Kancelária HH SR: Mgr. Andrea Fedičová

